

OHJEET LAJITTELUKORTTEIHIN

Kiitos, kun latsit LHJ:n Lajittelukortit-pelin. Alta löydät pelin käyttöohjeet sekä muut tiedot.

PELIN VALMISTELU JA KULKU:

- Tulosta Lajittelukortit -peli yksipuoleisena tulosteena ja leikkaa kortit irti toisistaan. Halutessasi voit käyttää tulostuksessa paksumpaa paperia tai laminoida kortit, jotta ne kestävät käyttöä pidempään.
- Pelin kesto riippuu ryhmän koosta ja lopputarkastelun laajuudesta, mutta on keskimäärin noin 15-30 min.
- Aseta jätelajikortit (isot kortit) vieretysten tai muutamaan riviin sopivaan paikkaan, esimerkiksi isolle pöydälle niin, että kaikki pelaajat näkevät ne. Pelin asetteluun on useampia vaihtoehtoja:

Vaihtoehto 1: Levitä myös lajittelukortit pöydälle kuvapuoli ylöspäin. Kukin pelaaja voi vuorollaan valita pöydältä kortin ja asettaa sen sellaisen jätelajikortin päälle/viereen, jonne ajattelee sen kuuluvan. Voitte mieltä myös yhdessä ryhmänä.

Vaihtoehto 2: Aseta lajittelukortit pinoon pöydälle kuvapuoli alaspäin. Kukin pelaaja ottaa vuorollaan päällimmäisen lajittelukortin ja asettaa sen sellaisen jätelajikortin päälle/viereen, jonne ajattelee sen kuuluvan.

- Lajittelua jatketaan, kunnes kaikki ovat saaneet lajitella yhden tai useamman kortin tai kunnes kaikki kortit on lajiteltu.
- Lopuksi tarkistetaan jätelaji kerrallaan, mitä kortin päälle on lajiteltu ja onko lopputulos oikea. Eksyneet roskat laitetaan yhdessä pohtien oikean kortin päälle/viereen ja käydään samalla läpi, miksi näin.
- Tutustu oikeisiin vastauksiin sekä vinkkeihin ja faktoihin ennen pelin aloittamista, jotta voit päättää, kuinka laajasti haluat käydä vastaukset läpi pelin lopuksi.

PELIPAKETIN SISÄLTÖ:

- Jätelajikortteja 11 kpl, lajittelukortteja 36 kpl, laminoitu ohje

Oikeat vastaukset sekä vinkit ja faktat löydät seuraavalta sivulta

OIKEAT VASTAUKSET:

- **Metallipakkaukset ja pienmetalli:** säilykepurkki, metalliesine, tyhjä aerosolipakkaus
- **Lasipakkaukset:** lasipurkki, lasipullo (ei muuta lasia!)
- **Muovipakkaukset:** raejuustopakkaus, rahkapurkki, shampoopullo
- **Kartonkipakkaukset:** pahvilaatikko, puuropakkaus, vessapaperin hylsy
- **Biojäte:** banaanin kuoret, ruuan tähteet, kahvinporot, talouspaperi
- **Paperi:** sanomalehti, aikakauslehti, ikkunallinen kirjekuori
- **Sähkölaitteet:** kaukosäädin, pieni sähkölaite
- **Poistotekstiilit:** pöytäliina, rikkinäinen paita
- **Lääkejäte:** särkylääkkeet, lääkeruiskut
- **Vaarallinen jäte:** energiansäästölamppu, aerosolipakkaus, maali, vahtosammutin, työkalun akku
- **Sekajäte:** posliinimuki, vaippa, muovinen lelu, sukka, juomalasi

Miksi sekajätteeseen:

Posliini ei ole lasia, eikä siksi kelpaa lasinkeräykseen. Se ei sovi myöskään muihin jätelajien erilliskeräyksiin, siksi sen paikka on sekajätteessä.

Vaippa, kuten muut ulosteita sisältävät jätteet, lajitellaan pakattuina sekajätteeseen.

Muovinen lelu ei ole pakkaus, eikä siksi sovi muovipakkausten keräykseen.

Sukat ja alusvaatteet eivät kuulu poistotekstiilin keräykseen, ne lajitellaan sekajätteeseen.

Juomalasi ei ole pakkaus, eikä siksi kuulu lasipakkausten keräykseen. Se voi olla myös ominaisuuksiltaan erilaista lasia kuin pakkaukset ja aiheuttaa kierrätysprosessissa harmia.

Katso lisää tietoja seuraavalta sivulta!

Selitteet ja faktat löydät seuraavilta sivuilta

VINKIT JA FAKTAT, JOITA VOIT KERTOA LOPPUTARKASTELUSSA:

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

1/2: Valitse ryhmän ja käytettävissä olevan aikataulun mukaan, kuinka laajasti haluat kertoa faktoja lopputarkastelun yhteydessä:

- **Metallinkeräykseen** voi laittaa kaikki paistinpannua pienemmät metalliesineet (suuremmat viedään jäteasemille). Pieni määrä muuta materiaalia metallin ohessa ei haittaa, esimerkiksi metallihaarukka, jonka varressa on muovipäällyste, käy keräykseen hienosti. Täysin tyhjä aerosolipakkaukset voi laittaa metalliin, mutta varmista tarkasti, että pullossa ei ole enää ainetta tai ponnekaasua jäljellä (ei pihise eikä hölsky)!
- **Lasipakkauksiin** käyvät ainoastaan lasipullot ja lasipurkit (kannet ja korkit irrotettuina) eli tuotteiden lasiset pakkaukset. Ei mitään muuta. Juomalasit, lasiset vuokat yms. lasitavarat eivät sovi lasinkeräykseen ja ovat aina sekajätettä. Samoin posliiniset astiat. Ikkunalasia kerätään jäteasemilla erikseen, se ei kuulu lasipakkausten keräykseen, sillä myöskään ikkuna ei ole pakkaus.
- **Muovipakkauksia** lajitellessasi kysy itseltäsi kaksi asiaa: *Onko se muovia? Onko se tuotteen pakkaus?* Jos vastaus molempiin on kyllä, tuotteen voi lajitella muovipakkausten keräykseen. Muoviset esineet, kuten lelut, ämpärit, hiusharja tai harrastusvälineet eivät kuulu muovipakkausten keräykseen, vaan ovat sekajätettä.
- **Kartonkipakkaukset** kannattaa litistää ennen viemistä keräysastiaan, etteivät ne vie keräysastiassa turhaa tilaa. Pakkausten tulee olla kuivia, jotta materiaalia voidaan jatkoohjeydyntää.
- **Biojätteen** kannattaa antaa kuivahtaa hetki ennen pussiin laittamista, jotta se ei alkaisi kosteuden seurauksena haista. Pussin pohjalle voi laittaa myös palan sanomalehteä tai munakennoa imemään kosteutta. Biojäte kannattaa pakata paperiseen biopussiin, mikäli käytössä on tuulettuva bioastia.
- **Paperinkeräykseen** käy kaikki sellainen paperi, joka tulee postiluukkuun tai postilaatikkoon. Myös ikkunalliset kirjekuoret voi laittaa keräykseen sellaisenaan. Paperinkeräykseen ei voi laittaa kirjoja.
- **Sähkö- ja elektroniikkaromuun (SER)** kuuluvat kaikki sähköllä toimivat laitteet. Lähtökohtaisesti kaikki laitteet, joissa on akku, paristot tai töpseli, kuuluvat SER-keräykseen. Irrotettavat akut ja paristot täytyy poistaa ennen keräykseen viemistä, näin vältämme tulipalon riskiä keräyspisteellä. Akut ja paristot lajitellaan vaaralliseen jätteeseen.
- **Poistotekstiileihin** käyvät puhtaat, kuivat ja hajuttomat perusvaatteet ja kodintekstiilit. Esimerkiksi paidat, housut, pyyhkeet, verhot ja pöytäliinat sopivat poistotekstiilin keräykseen. Poistotekstiilit on pakattava suljettuun muovipussiin. Keräykseen ei voi laittaa alusvaatteita, sukkaa tai haisevia, homeisia ja likaisia tekstiilejä. Ne ovat kodin sekajätettä tai jäteasemilla polttokelpoista jätettä.
- **Lääkejätteet** voi palauttaa ensisijaisesti lähimpään apteekkiin. Otetaan vastaan myös jäteasemilla.
- **Vaarallinen jäte:** paristojen navat kannattaa teipata ennen säilytykseen laittamista ja keräykseen viemistä, näin pidämme huolta paloturvallisuudesta kotona ja keräyspisteellä. Aerosolipakkaukset (esim. hiuslakka tai spray-maali) ovat vaarallista jätettä, jos pakkauksessa on vielä sisältöä. Ravista pakkausta ja kuuntele. Jos se ei hölsky tai painaessa pihise, voi täysin tyhjän pullon laittaa metalliin.
- **Sekajätteeseen** laitetaan vain sellaiset asiat, joita ei voi lajitella ominaisuuksiensa vuoksi muualle.
- **Lopuksi** voitte vielä yhdessä laskea tai todeta, kuinka monta roskaa yhteensä lajiteltiin ja kuinka pieni osa niistä kuuluu loppujen lopuksi sekajätteeseen. Hyvin monet asiat voi siis oikein lajiteltuna kierrättää, jolloin arvokkaita materiaaleja saadaan uudelleen käyttöön! Yhtä tärkeää on kuitenkin myös se, että kierrätykseen päätyvät vain sinne soveltuvat tuotteet, jotta kierto on lähtevät materiaalit pysyvät riittävän laadukkaana.

VINKIT JA FAKTAT, JOITA VOIT KERTOA LOPPUTARKASTELUSSA:

2/2: Mitä lajitelluille jätteille tapahtuu ja mitä niistä saaduista raaka-aineista valmistetaan?

- **Metallisia** pakkauksia ja esineitä käytetään uusien metallituotteiden raaka-aineena. Kierrätysmetallista valmistetaan esimerkiksi samanlaisia purkkeja kuin edessänne olevassa pelissä! Metallia voi kierrättää materiaalina käytännössä loputtomasti, sillä se ei kulu uudelleen käytössä.
- **Lasipakkauksista** tehdään uusia lasipakkauksia. Lisäksi kierrätyslasista voidaan tehdä rakentamisessa käytettävää vahtolasia. Lasia voi kierrättää lähes rajattomasti, sillä se kestää hyvin uusiokäyttöön muovaamista. On kuitenkin tärkeää pitää uusiomateriaali riittävän puhtaana, eli välttää lasipakkauksiin kuulumattomien tuotteiden, kuten metallisten kansien, joutumista kerätyn materiaalin joukkoon.
- **Muovipakkauksista** saadaan raaka-ainetta uusiin muovituotteisiin. Kierrätysmuovista tehdään esimerkiksi ämpäreitä, muovikasseja, siivousvälineitä ja uusia muovipakkauksia.
- **Kartonkipakkauksista** tehdään monenlaisia tuotteita. Niistä valmistetaan esimerkiksi aaltopahvia, kirjekuoria, uusia kartonkipakkauksia ja wc-paperihylsyjä.
- **Biojätteestä** saadaan biokaasua, jota voidaan käyttää autojen polttoaineena. Lisäksi siitä tehdään ravinteikasta maanparannusainetta. Kotikompostorissa biojätteestä saa laadukasta multaa puutarhaan.
- **Paperia** käytetään uuden paperin valmistamiseen. Siitä tehdään sekä sanomalehtipaperia että talous- ja wc-paperia.
- **Sähkö- ja elektroniikkaromu (SER)** hyödynnetään pääasiassa uusina materiaaleina. Laitteet murskataan, jonka jälkeen materiaalit erotellaan toisistaan. Esimerkiksi talteen saaduista arvometalleista voidaan tehdä uusia osia laitteisiin tai käyttää uusioraaka-aineena muussa tarkoituksessa.
- **Poistotekstiilistä** tehdään uusien tekstiilien raaka-ainetta, kierrätyskuitua. Sellaiset tekstiilit, joiden materiaali ei sovellu kierrätykseen, hyödynnetään energiantuotannossa.
- **Lääkejäte** käsitellään sille tarkoitettussa jätteenkäsittelylaitoksessa erikseen muusta jätteestä. Polttoprosessissa saadaan talteen lämpöä ja sähköenergiaa.
- **Vaarallinen jäte** käsitellään siten, että siitä tulee vaaratonta. Energiaksi kelpaavasta jätteestä saadaan aikaan lämpöä ja sähköä. Kierrätyskelpoiset materiaalit otetaan talteen ja hyödynnetään uusien tuotteiden raaka-aineena. Esimerkiksi akuista ja paristoista parhaimmillaan jopa 90% materiaalista saadaan kierrätettyä uusioraaka-aineeksi.
- **Sekajäte** hyödynnetään energiana jätteenkäsittelylaitoksessa, jossa se palaa yli 1000 asteen lämpötilassa. Polttoprosessissa saadaan talteen lämpöä ja sähköenergiaa. Jäljelle jäänyttä kuonaa voidaan soveltuvilta osin käyttää maanrakentamisessa.

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

AEROSOLIPULLOT

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

ENERGIANSÄÄSTÖ-
LAMPPU

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

MAALI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

VAAHTOSAMMUTIN

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

TYÖKALUN AKKU

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

TÄYSIN TYHJÄT
AEROSOLIPULLOT

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

BANAANIN KUORET

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

KAHVINPOROT

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

KAUKOSÄÄDIN

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

JUOMALASI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

GLÖGIPULLO

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

PILTTIPURKKI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

AIKAKAUSLEHTI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

SANOMALEHTI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

KIRJEKUORI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

MUOVINEN LELU

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

POSLIINIMUKI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

SUKKA

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

SÄILYKEPURKKI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

RAEJUUSTOPAKKAUS

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

RAHKAPURKKI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

PÖYTÄLIINA

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

PAITA

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

VAIPPA

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

METALLIESINE

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

RUUAN TÄHTEITÄ

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

SÄRKYLÄÄKE

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

PAHVILAATIKKO

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

PIENI SÄHKÖLAITE

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

SHAMPOOPULLO

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

PUUROPAKKAUS

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

WC-PAPERIHYLSY

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

TALOUSPAPERI

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

RIKKINÄINEN PAITA

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

LÄÄKERUISKUT

LOIMI-HÄMEEN
JÄTEHUOLTO

SÄRKYLÄÄKE

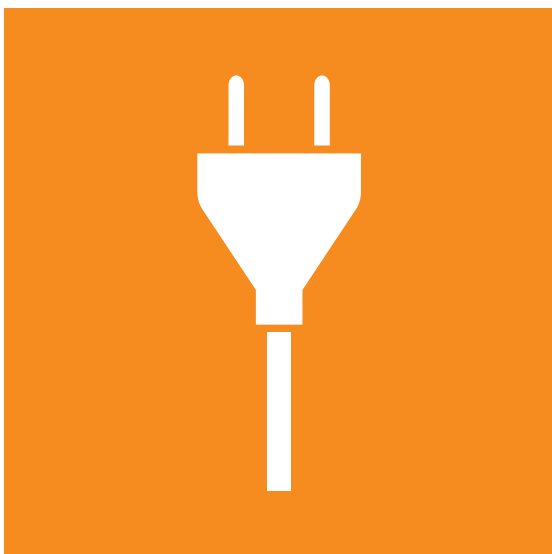
VAARALLINEN JÄTE

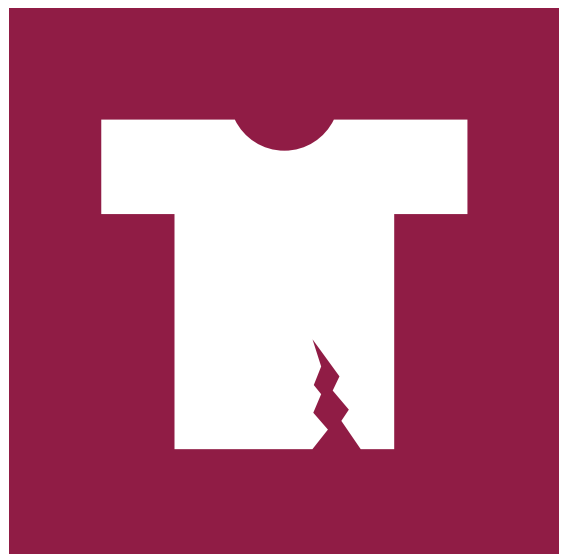
BIOJÄTE

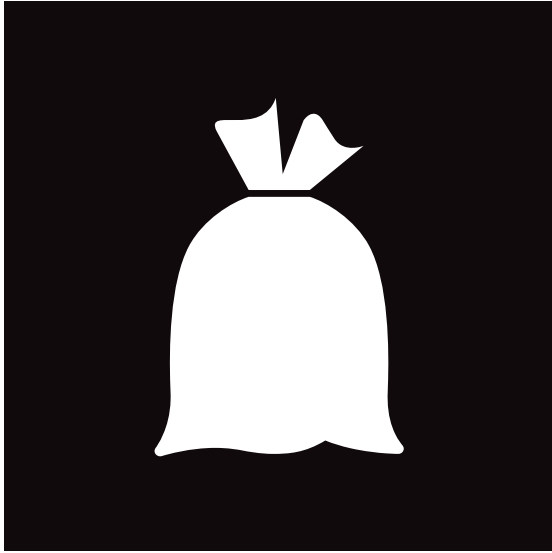
SÄHKÖLAITTEET

POISTOTEKSTIILIT

SEKAJÄTE

PAPERI

LÄÄKEJÄTE

MUOVIPAKKAUKSET

LASIPAKKAUKSET

METALLIPAKKAUKSET JA PIENMETALLI

KARTONKI- PAKKAUKSET

